

Asia: VN/6984/2021

Ehdotus kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartaksi

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on näkemyksenne tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä yleisesti?

Suomen maailmanperintökohteiden yhdistys ry. kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartasta.

Ehdotus kulttuurimatkailun tiekartaksi käsittelee tulevien vuosien kulttuurimatkailun toimien kestävästä kehitystä ja nostaa erityisesti yhteistyön merkitystä. Suomen maailmanperintökohteiden yhdistys pitää näitä tärkeinä teemoina.

Tiekartassa on päivitetty kansallisessa kehittämistyössä vuonna 2013 tehtyä kulttuurimatkailun määritelmää. Aikaisemmassa kulttuurimatkailun määritelmässä mainitaan sanoitettuna myös oppiminen, joka on jäänyt pois päivitetystä määritelmästä. Suomen maailmanperintökohteiden yhdistys näkee, että kulttuurikohteiden tehtävänä on myös tiedon tarjoaminen ja niissä oppiminen ja sen vuoksi näkisimme myös oppia-sanan merkityksellisenä kulttuurimatkailun määritelmässä.

Mikä on näkemyksenne tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Seuraavassa on kiinnitetty huomiota muutamiin yksityiskohtiin oman toimintamme näkökulmasta.

Tiekartassa yhteistyö nähdään merkittävänä keinona kulttuurimatkailun kehittämiseksi, siksi ehdottaisimme, että luvun 2.3. otsikossa 'Kulttuurin potentiaali matkailun käyttöön' huomioitaisiin alojen välinen yhteistyö. Näin otsikossa korostuisi sama tärkeä asia kuin kappaleen sisällössä jo on, ajatus kulttuurialan ja matkailualan yhteistyöstä, jonka kautta potentiaali saadaan käyttöön.

Luvusta 6 'Toimenpiteiden julkinen rahoitus ja rahoituksen kehitysnäkymiä' puuttuvat isot tulevaisuuden rahoitukseen vaikuttavat tekijät: ilmastonmuutoksen ja heikentyneen eurooppalaisen turvallisuustilanteen vaikutukset. Nämä tuovat merkittäviä lisäkustannuksia kulttuuriperintökohteiden ylläpitoon ja uusiin investointeihin. Kustannukset siirtyvät edelleen esimerkiksi kulttuurimatkailun palveluiden tuottajien vuokriin ja lopulta asiakkaille tuotettujen kulttuurimatkailupalveluiden hintoihin.

Luvun 6.2. 'Rahoituksen kehitysnäkymiä' alussa mainitaan, että kulttuurimatkailun hankerahoituksen haasteeksi on todettu hallinnolliset esteet, kuten hankerahoitukseen vaadittavien omarahoitusosuuden suuruus. Suomen maailmanperintökohteiden yhdistyksen toiminta on hyvä esimerkki siitä, että vaikuttavia tuloksia on saavutettavissa, mutta hankerahoitukseen vaadittavan omarahoitusosuuden hankkiminen on todellinen haaste.

Visit Finlandin Sustainable Travel Finland on hyvä ja selkeä kestävän matkailun kansallinen katto-ohjelma. STF-ohjelmaan sitoutuminen edistää myös kulttuurimatkailutoimijoiden kestävän matkailun toteuttamista. Tiekarttaehdotuksessa kestävän matkailun toteutuminen kulttuurimatkailutoimijoiden piirissä painottuu STF-ohjelmaan. Siksi on tärkeää huomioida, että kulttuurimatkailukentän pienimmillä toimijoilla ohjelmaan liittymisen esteeksi ei saa tulla taloudelliset syyt.

Suomen maailmanperintökohteiden yhdistys ry. on erinomainen esimerkki yhteistyön voimasta ja vaikuttavuudesta. Yhdistyksen toiminnalla on yhdessä pystytty edistämään mm. kulttuurimatkailupalveluiden ja kohteiden interpretaation kehittämistä sekä kestävän matkailun toimia. Kohteet ovat jo vuosia tehneet yhteistyötä ensin laatimalla kestävän matkailun periaatteet yhdessä Metsähallituksen luontopalveluiden kanssa ja sitten jalkauttaneet periaatteita kohteisiin mm. kestävän matkailun mittaristoa kehittämällä. Työ on johtanut siihen, että kaikki Suomen maailmanperintökohteet ovat sitoutuneet lähtemään mukaan Visit Finlandin STF-ohjelmaan ja osalla kohteista merkki on jo suoritettuna. Suomen maailmanperintökohteet näkevät roolinsa kulttuurimatkailun toimenpiteiden pilottikohteina ja tämä sopii hyvin ajatukseen hyväksi havaittujen käytäntöjen kehittämisestä ja jakamisesta muille kulttuuri- ja luonnonperintökohteille.

Kommenttinne luvusta 5.1

Otsikossa "Kulttuurimatkailupalvelut syntyvät kohtaamisissa" sana kohtaaminen vie ajatukset asiakasrajapintaan eikä kappaleen asiaan eli kulttuuritoimijoiden ja matkailutoimijoiden väliseen yhteistyöhön. Ensimmäinen lause ingressissä "Kestävä kulttuurimatkailu perustuu yhteistyöhön" voisi olla koko kappaleen otsikko, se kuvaisi erinomaisesti kappaleen sisältöä.

Kommenttinne luvusta 5.2

Suomen maailmanperintökohteiden yhdistys pitää luvun 5.2. Kulttuurimatkailua kestävästi sisältöä ja tavoitteita erittäin kannatettavana. Yhdistys omalta osaltaan sitoutuu toimenpiteisiin.

Kommenttinne luvusta 5.3

-

Kommenttinne luvusta 5.4

Suomen maailmanperintökohteiden yhdistys pitää erityisen tärkeänä tavoitteita:

- Lisätään ymmärrystä kulttuurimatkailun aluetaloudellisista vaikutuksista sekä tulojen käytöstä ja jakautumisesta alueilla hyödyntämällä muun muassa maailmanperintökohteissa kerättyä tietoa.
- Tuetaan kulttuurikohteita ja -tapahtumia matkailijoiden käyntimäärien seuraamisessa jakamalla tietoa ja tukemalla seurantaosaamisen kehittämistä.

Suomen maailmanperintökohteet ovat tehneet jo useamman vuoden yhteistyötä Metsähallituksen luontopalveluiden kanssa kävijäseurannan ja -tutkimuksen kehittämiseksi. Metsähallituksen luontopalveluiden rooli ollut tärkeä ja mahdollistanut Suomen maailmanperintökohteille paikallistaloudellisten vaikutusten mittaamisen kansainvälisesti vertaisarvioidun menetelmän mukaisesti. Tällä hetkellä on käynnissä jo toinen kaikissa Suomen maailmanperintökohteissa yhteismitallisesti toteutettu kävijätutkimuskierros. Myös Suomen maailmanperintökohteiden kestävän matkailun mittaritot perustuvat osittain kävijätutkimuksista saataviin tietoihin.

Kommenttinne luvusta 5.5

Suomen maailmanperintökohteiden yhdistys on otettu siitä, että tiekartassa on huomioitu Suomen maailmanperintökohteiden yhdessä tekemä kestävän matkailun kehittämisen pitkäjänteinen työ.

Millaisena näette oman organisaationne tai edustamanne tahon roolin tiekartan toimenpiteiden toteuttamisessa?

Yhdistys haluaa olla aktiivinen toimija, joka jakaa mielellään omia kokemuksiaan ja esimerkiksi hyväksi havaittuja kestävän matkailun käytäntöjä kulttuuri- ja luontokohteille.

Miten arvioisitte tiekartan toimenpiteiden vastuuttamista? Ovatko kaikki keskeiset toteuttajat kunkin toimenpiteen osalta tunnistettu? Mahdolliset toimenpidekohtaiset ehdotuksenne toteuttajien lisäämiseksi tai poistamiseksi?

Tiekartan tavoitteet ovat Suomen maailmanperintökohteiden yhdistyksen näkökulmasta tavoiteltavia, mutta tavoitekirjaukset tekstiosuudessa ovat passiivimuodossa. Liitteessä 1 on tunnistettu vastuutahot ja tavoitteita on vastuutettu kulttuurimatkailukentän eri toimijoille.

Pidämme hyvänä ehdotusta, jossa seurantatyöhön kutsutaan verkostoperiaatteella tiekartassa tunnistettujen vastuutahojen edustajia. Koska tiekartassa on tunnistettu, että kulttuurimatkailutoimijoiden kenttä on todella laaja, toivoisimme, että kulttuuritoimijoita kutsuttaisiin myös tähän seurantatyöhön laajasti.

Mahdolliset muut tiekarttaehdotusta koskevat huomionne.

-

Henriksson Malin
Suomen maailmanperintökohteiden yhdistys ry.